

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ ДО ЛЕКЦІЇ 4

**Принцип пропорційності
та вжиття запобіжних
заходів**

[ПЕРЕГЛЯНУТИ КУРС](#)

TRUTH HOUNDS

СИТУАЦІЯ 1

Під час збройного конфлікту армія країни Акур планує атакувати керованими авіаційними бомбами найбільший у державі військовий склад боєприпасів супротивної сторони в конфлікті – держави Масар, який розташований поряд із густонаселеним житловим районом столиці. Також відомо, що в радіусі 1-го кілометра від складу розташований найбільший корпус медичного університету, розрахований на розміщення 5 тисяч осіб водночас, та житлові багатоповерхові будинки в радіусі від 500 до 800 метрів. Неподалік столиці розташований другий за масштабами склад боєприпасів, у радіусі 10 кілометрів від нього знаходяться п'ятиповерхові житлові будинки. Командування розуміє, що атака може призвести до значних втрат серед цивільного населення, проте не скасовує її, а альтернативний напад на інший склад планує як наступну атаку.

ЗАВДАННЯ

- Чи є такий напад пропорційним? Чи був би він пропорційним у разі відсутності багатоповерхівок неподалік складу?
- Які дії командування могли б зменшити шкоду для цивільного населення?
- Чи буде пропорційним запланований напад на другий за величиною склад боєприпасів?

СИТУАЦІЯ 2

12 вересня 2014 року Аканта напала на Ліренію. Станом на 10 жовтня 2015 року лінія фронту проходить через найбільше місто Ліренії – Кур. 15 жовтня 2015 року збройні сили Ліренії розпочали наступальну операцію задля визволення окупованих територій. 21 жовтня 2015 року сили територіальної оборони району на околиці міста Кур повідомили, що збройні сили Аканти обстріляли їхній пункт перебування на трасі М-2. 10 військових перебували всередині, 3 з них поранені. Командування Ліренії віддає наказ підготувати до атаки літак, який вже за 3 години за допомогою 230-кілограмової бомби з лазерним наведенням зруйнував житловий будинок, у якому переховувались військові Аканти. Відомо, що будинок зруйновано, а всі особи, які там перебували, загинули. Через силу вибуху також зруйноване ліве крило лікарні, яка знаходилась у радіусі 300 метрів від цілі. Командування Ліренії вважає, що атака була законною і пропорційною, ключовим аргументом стала смерть генерала, який перебував на той час у будівлі.

ЗАВДАННЯ

- Чи була виправданою атака з урахуванням близькості цивільних об'єктів до цілі? Чи законний напад на будівлю, яка є цивільною, проте в ній перебувають військові?
- Чи вважався би напад пропорційним, якби поряд була не лікарня, а інший безлюдний цивільний об'єкт?
- Чи мало вжити заходів командування Ліренії задля забезпечення цивільних осіб та об'єктів? Якщо так, то яких?

СИТУАЦІЯ 3

7 жовтня 2023 року угруповання ХАМАС, що базується в секторі Газа, здійснило серію невибіркових атак, у результаті яких загинуло близько 1400 ізраїльтян, а з того часу понад 5,5 тисяч отримали поранення. У відповідь ізраїльські військові здійснили кілька нападів на сектор Газа, а його 2,3-мільйонне населення понад місяць жило в умовах майже повної блокади електроенергії, продовольства, води та медикаментів. За місяць бойових дій більше ніж 10 тисяч палестинців були вбиті й понад 25 тисяч отримали поранення. 26 жовтня 2023 року Генеральна Асамблея ООН, скликана на екстрену сесію, прийняла резолюцію, у якій засудила вбивства ізраїльських і палестинських цивільних осіб і закликала до гуманітарного перемир'я, що має привести до припинення вогню.

Однією з воєнних операцій ізраїльських військових стала атака на табір біженців Джабалія в Газі 31 жовтня 2023 року. Супутникові знімки показали, що територію площею щонайменше 2500 квадратних метрів була «повністю зрівняна з землею» в результаті повітряних ударів. Міністерство охорони здоров'я Гази оцінило кількість жертв у близько 200 загиблих і близько 800 поранених. Речник ізраїльської армії підтвердив, що ізраїльські винищувачі атакували табір біженців, і заявив, що в результаті атаки загинув командир ХАМАСу, який керував атаками 7 жовтня, кілька бойовиків ХАМАСу, а також були знищені тунелі ХАМАСу. Незважаючи на численні заклики міжнародної спільноти до гуманітарного перемир'я або припинення вогню, через більш ніж місяць після початку бойових дій цього все ще не сталося.

ЗАВДАННЯ

- Чи вважаються табори біженців, такі як табір Джабалія, легітимними військовими цілями?
- Обговоріть принципи розрізнення, пропорційності та необхідності й застосуйте ці принципи до бомбардування табору біженців у Джабалії.

СИТУАЦІЯ 4

23 червня 2016 року Аканта напала на Раул. З моменту вторгнення збройні сили Аканти готувались до нападу на завод з виготовлення зброї, розташований у місті Фоз, яке має вихід до моря. За розрахунками, для повного руйнування заводу потрібна була керована авіаційна бомба вагою 500 кг, проте збройні сили Аканти готували для нападу авіабомбу вагою 1500 кг. На 12:00 18 вересня 2016 року було заплановано напад на завод. О 23:36 17 вересня на півдні Раулу розпочався буревій, тому збройні сили Аканти за годину до нападу вирішили його перенести. Через кібератаку на сервери збройні сили не мали змоги змінити заплановане, відтак о 12:01 завод та все навколо нього було зруйноване, а шкідливі хімічні викиди внаслідок влучання та сильного вітру поширилися по території всього Раулу та сусідніх держав, які межують з Раулом на півночі, а також потрапили в море. Відомо, що на території заводу перебували працівники, які внаслідок атаки загинули.

ЗАВДАННЯ

- Чи є такий напад на цей об'єкт пропорційним? Чи був би він пропорційним у разі використання керованої авіаційної бомби вагою 500 кг?
- Як впливає перебування працівників на заводі на пропорційність нападу? Чи був би він пропорційним у разі присутності на заводі дружин і дітей працівників? Чи був би він пропорційним у разі відсутності цивільних осіб, але з перебуванням на заводі військових збройних сил Раулу?
- Чи порушено принцип обережності? Чи можна вважати, що він був би порушеним у разі відсутності буревію?